

Ľupčianske zvesti

www.slovenskalupca.sk

16. ročník

OBECNÉ NOVINY OBYVATELOV, RODÁKOV A PRIATELOV OBCE SLOVENSKÁ ĽUPČA

číslo 4 | máj 2014

Aktuálne v obci
Výstavba
kanalizácie (2)

2

Aktuálne v obci
Na začiatku
bol nápad

4

Obec a spoločnosť
Pýtame sa
riaditeľa školy

5

Obec a spoločnosť
Problémy
s parkovaním

9

Šport
Lučatínska
11

16

Kvalita sa potvrdila!!!

Obec Slovenská Ľupča opäť prihlásila Ľupčianske zvesti do súťaže Podnikové médium roka.

Ocenenie Podnikové médium roka (ďalej len PMR) je prestížnou súťažou, ktorú každoročne organizuje

občianske združenie Klub podnikových médií. Súťaž má niekoľko kategórií a o víťazoch v jednotlivých kategóriách rozhodovala odborná porota: Tama- ra Valková, predsedníčka Slovenského syndikátu novinárov; Monika Ščevo-

vichová, novinárka TASR; Naďa Lazarová, novinárka, mediálna poradkyňa, Platforma žien Slovenska; Monika Kozelová, riaditeľka súťaže PMR 2013; Ján Kubiš, grafik, Bluemark; Petra Barineková, PR agentúra PBR

Kategóriu Printové médiá neziskových, rozpočtových a štátnych organizácií za rok 2013 vyhrali Ľupčianske zvesti (v roku 2011 skončili ĽZ na 2. mieste)!

Do súťaže sme poslali Ľupčianske zvesti (podľa podmienok súťaže tri po sebe nasledujúce čísla), ktoré robila redakčná rada pod vedením Eleny Debnárovej a doplnení niektorých jej členov.

Dovoľte mi, aby som sa poďakovala hlavne všetkým našim prispievateľom, vďaka ktorým sú naše noviny kvalitné svojím obsahom, (a ako pri odovzdávaní ocenenia zdôraznila pani Monika Kozelová, riaditeľka súťaže PMR 2013), pestrosťou žánrov a ich spracovaním.

Ďakujem aj pani učiteľke Viere Flaškovej za korektúry rukopisov a grafikovi Martinovi Tužinskému zo spoločnosti Dali - BB, s.r.o. za odbornú spoluprácu a trpezlivosť.

Verím, že nás i vás, našich prispievateľov, toto ocenenie do budúcnosti povzbudí a Ľupčianske zvesti budú stále plné zaujímavých prípevkov.

Ivona Dobišová
vedúca úradu

Obec Slovenská Ľupča
vás srdečne pozýva na

14. TURÍČNY JARMOK

7. jún 2014

Program

10.00 h – 11.00 h hudobná skupina Galaxy

11.30 h Sprievod obcou

13.00 h – 19.00 h

Materská škola Slovenská Ľupča
Saxofónové kvarteto, Dixie chips

DFS Dratvárik

Dživipen

Ricasso – šermiarska skupina
ZUŠ Slovenská Ľupča – DFS Drienka
ZŠ Sama Cambela – tance
AFRICAN DANCE CENTRE

Tombola

SUPH

17.00 h Martin Bies & Flamenco Clan
+ hudobná skupina ZUŠ so sólistami

19.00 h – 01.00 h zábava v parku
pri MKS – hudobná skupina ZBM

Sprievodný program:

Výstava: História Ľupče vo fotografii
– budova VÚB

Dom remesiel: ukážky remesiel,
ZUŠ – bábkové divadlo

Hrad Slovenská Ľupča:
otvorený 10.00 h – 15.00 h

Zmena programu vyhradená!

Výstavba kanalizácie a ČOV a jej priebeh – ako ho nevidíte

Pokračovanie z minulého čísla

Nešťastie tejto stavby, ako aj iných stavieb na Slovensku je to, že za dodávateľom sa schovávajú rôzni subdodávateľia. Ale to sme nevedeli, čo nás čaká v lete v roku 2013 a potom v zime a na začiatku roku 2014. Doprastav sa dostal do problémov nie vlastnou vinou. V tomto období prebiehali skoro každý týždeň rokovania na ministerstve životného prostredia a do dnešného dňa stále prebiehajú.

Uvedol som, že ide o nešťastie stavieb. Podstata je hlavne v tom, že máme hlavného dodávateľa a potom niekoľko malých firiem, ktoré majú práce zabezpečiť. Samozrejme, každý chce zarobiť bez práce, tak si siahne cca 10% a prácu postúpi ďalšiemu. Nakoniec to urobí niekto s lopatou. Štát 95% a obec 5% zaplatia za odvedenú prácu, odkontrolovanú plateným stavebným dozorom na základe zmluvy a verejného obstarávania. Potom nasleduje nekonečná diera. Keď sa vrátim na začiatok výstavby, tak sme sa dohodli na postupe prác a na prácach navyše, ktoré spolu urobíme pre našu, a hlavne pre vašu obec sponzorský. Nové detské ihrisko, materská škola – rekonštrukcia strechy, parky okolo kostolov, a nakoľko Hronská ulica nie je v rozpočte kanalizácie, tak rekonštrukcia celej cesty. Všetko postupovalo celkom dobre, až prišlo leto 2013. Už som mesiac vedel, že prichádza niečo, čo nebude jednoduché. Pravidelné stretnutia s manažmentom Doprastavu a s ministerstvom nevestili nič dobré.

Zastavenie prác

Vedel som, že je asi koniec celej stavby. Práce prestali, stroje sa odviezli na neznáme miesto, aby neboli zablokované exekú-

torom. Do toho dňa všetci nadávali na hluk a prach a, samozrejme, aj na starostu – ako je všade zvykom. A naraz bolo ticho, otázky – starosta, prečo sa nič nerobí a pod. boli každý deň. Už sme boli v takom štádiu, že sa práce zastavia a je koniec. Obec bude musieť vrátiť štátu preinvestované peniaze (úver), zobrať si ďalší úver na čiastočné ukončenie stavby a, samozrejme, súdiť sa s dodávateľom stavby. Istotne by sme súd po rokoch vyhrali – ale čo z toho, keď firma by už bola niekoľko rokov vymazaná z registra. S tým sa nedalo súhlasiť a po neľahkých rokovaniach sa malo začať s prácami. Po dvoch mesiacoch sa to konečne ustálo a začali sa práce. Pôvodní dodávateľia nenastúpili, pretože nedostali zaplatené. Po oznámení, že bude všetko zaplatené, postupne nastupovali, ale zameškané sa už dohoniť nedalo. Pri ukončení roku 2013 sme dostali informáciu, že dodávateľ neuhradil slúbené faktúry. Pripravili sme nový harmonogram prác. Postupne nastúpili noví dodávateľia. Starí dodávateľia neodovzdali doklady – noví začínali odznova. A to ešte nevedeli, že asi robia za pánboh zaplať. Zima bola taká dobrá, že sme mali pocit, že stavba bude načas kvalitne ukončená. Doprastav už vtedy vedel, že to nebude také jednoduché. Doprastav sú aj chlapi, čo sú v unimobunkách na stanici, ale sú

to iba drobní pešiaci, ktorí robia svoju prácu, a nie sú majitelia Doprastavu. Doprastav požiadal o reštrukturalizáciu – Stavebný gigant Doprastav je definitívne pod ochranou súdov, lebo Okresný súd Bratislava povolil reštrukturalizáciu podniku, čo v tejto situácii bolo pre nás ako tak dobré. Už pred týmto vyhlásením som vedel, že naša stavba definitívne končí. Obec ostane rozkopaná na dlhé obdobie a nikoho nebude zaujímať, ako to skončí – veď na vine je starosta

Stretnutie s ministrom

Ešte pred vyhlásením reštrukturalizácie (február 2014) som sa stretol s ministrom životného prostredia, štátnym tajomníkom ministerstva financií, podpredsedníčkou parlamentu a na návšteve v Banskej Bystrici s premiérom vlády, ktorí ma utvrdili v tom, že urobia všetko pre to, aby stavba bola ukončená v dohodnutom termíne. Na základe týchto rozhovorov sme sa dohodli s Doprastavom, že práce budú pokračovať. V momente, ako sa dodávateľia dozvedeli o reštrukturalizácii, vedeli, že za odvedenú prácu dostanú max. 30%, a teda sa aj tak postavili k robotu. Istotne ste si všimli, že práce raz pokračujú a na druhý deň nie. Tak toto je dôsledok. Denne dostávam telefonáty, nadávky (...nedajú sa napísať), že nedodržiavame harmono-

gram prác, jeden sa nemôže dostať z ulice, iný nemá nový obrubník, prach na ceste, prečo sa neasfaltujú celé cesty, ďalší chce nový chodník, prečo sa asfaltovalo pred kostolom, niekde pred domom stojí voda a pod. Som rád, že sa niečo robí. Ak dokončíme aspoň úpravu ciest, tak to v tejto situácii bude dosť dobré. Preto je nepochopiteľné, keď niekto skočí pred auto a odmietne asfaltovanie pred svojím domom, nadáva robotníkom a snaží sa zastaviť práce. Jednoduché je nadávať, ale nedá sa všetkom ovplyvniť. Prejdite sa po obci a posúďte, čo je urobené v situácii, aká nastala a predstavte si, ako by obec vyzerala pred asfaltovaním a neboli by zabetónované cesty. Ešte v januári 2014 mal nastať koniec výstavby a obec by zostala rozkopaná ako v lete 2013. Po ťažkých rokovaniach sa postupne bude asfaltovať. Ak sa ešte podarí zaasfaltovať Ulicu 1.mája, Partizánsku, Krížnu a Oslobodenia, tak to bude dobré. Prerokovali sme s Doprastavom, aby nám urobili Hronskú ulicu mimo plánu. Mám prísľub, že ju urobia, ale s podmienkou, že cesta bude na jeden deň úplne uzavretá. Ak tomu dôjde, tak vás budete prosiť o trpezlivosť. Ako som hore uviedol „za všetko zlé je zodpovedný starosta s pracovníkmi úradu“. Či starosta robí, alebo nerobí, aj tak je zle. Ak ste trošku zaregistrovali, tak šesť rokov sa pripravoval

tento veľký projekt – ale podľa niektorých sa nič nerobilo ani vtedy, ani teraz.

Čo sa v obci urobilo

Asi treba niektorým otvoriť oči, aby sa pozreli, čo sa v obci aj popri výstavbe kanalizácie urobilo a stále sa robí. Okná – zdravotné stredisko, materská škôlka – pavilón, základná škola – strecha, športová hala a poslanci schválili projekt na novú výstavbu rod. domov, ale aj to niekomu vadí, že sa obec chce rozvíjať. Nakoľko sa nič v obci nerobí (podľa niektorých – viem ich vymenovať), tak som sa stretol s ministrom a podpredsedníčkou parlamentu za Smer – SD, prešli sme obec ešte v stave hrubej výstavby a dohodli sme sa, že obec pripraví projektovú dokumentáciu na výmenu obrubníkov, nových chodníkov a úplné vyasfaltovanie celej obce. Ak obec do tohto pôjde, tak stavba by bola refinancovaná z fondov EÚ a realizácia by prebehla v rokoch 2015 – 2016 do skončenia volebného obdobia. Ale to je ešte ďaleko. Teraz je hlavné aspoň dokončiť povrchové úpravy a dostať čističku do skúšobnej prevádzky, ale to je o inom. To je úplne iná kapitola výstavby. Úvádzal som iba niektoré problémy, ale nakoľko hrubá stavba má byť ukončená 23. 5. 2014, nemôžem v tomto článku napísať otvorene o niektorých skutočnostiach výstavby, ktoré tak komplikujú celý jej priebeh.

Mnohí občania povedia: „Nás to ale nemusí zaujímať, to je problém starostu, poslancov a zamestnancov.“ Áno, aj tak sa dá pristupovať k problémom. Potom však nečakajme, že nás niekto v tom našom probléme, pochopí.

V Slovenskej Lupči 30.04.2014
Ing. Miroslav Macák, starosta

Európska únia

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Tento projekt je spolufinancovaný z Kohézneho fondu Európskej únie „Investícia do Vašej budúcnosti“.

Stručne z Obecného zastupiteľstva, ktoré sa konalo 29.4.2014

Obecné zastupiteľstvo schválilo:

- Záverečný účet Obce Slovenská Lupča za rok 2013

Predložený záverečný účet bol spracovaný v predpísanej štruktúre a obsahuje náležitosti podľa ods. 5 § 6 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách. Výsledok hospodárenia v číslach: výnosy za rok 2013 sú 1 505 693, 20€, náklady sú 1 584 290, 46€. Poslanci schválili celoročné hospodárenie obce bez vyhrad.

- Zásady rozpočtového hospodárenia Obce Slovenská Lupča

- VZN č. 2/2014 o nakladaní s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom

Keďže sa novelizovali zákony č.343/2012 Z.z. č. 484/2013 Z.z., ktorými sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých v znení neskorších predpisov, bol vypracovaný návrh VZN Obce Slovenská Lupča o nakladaní s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom. V súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva bol upravený návrh VZN o nakladaní s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom. Ide o biologický rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad od prevádzkovateľov kuchýň a použité batérie a akumulátory.

- Smernicu o postupe pri uplatňovaní zásad verejného obstarávania v podmienkach Obce Slovenská Lupča a jej zriadených organizácií. Na základe zmeny zákona o verejnom obstarávaní bola prijatá nová smernica, ktorá je v súlade s platnými predpismi. Tento zákon určuje napr. výšku podlimitnej zákazky 1000 €, pri otváraní obálok s ponukami na konkrétne zadanie zákazky potrebujeme aj odborníka, ktorého si zavoláme na vyhodnotenie a komisia vytvorená z poslancov posúdi len cenu.

- Výpoveď Kataríny Hrubej, Medzibrod z nájmu nebytových priestorov v zdravotnom stredisku dohodou k 1.5.2014 z nájmu nebytových priestorov v OZS, kde mala zriadenú prevádzku kaderníctva.

V kontrole uznesení z marcového zastupiteľstva schválili poslanci zverejnenie zámerov prenajať majetok obce, prevod nehnuteľného majetku obce a zmluvu o nájme. Zverejnené zábery boli tiež predmetom rokovania OZ.

- Zverejnenie zámeru na prenechanie majetku obce do nájmu - žiadateľ Michal Snopko, Hiadel z dôvodu zabezpečenia prístupovej cesty k pozemkom vo vlastníctve žiadateľa, pričom iným prístupom pre tento účel žiadateľ nedisponuje, s ohľadom na umiestnenie prevádzky v radovej zástavbe domov. Stavebná komisia súhlasí s nájmom pozemku, po realizácii bude vypracovaný geometrický plán a nájomca podá žiadosť o odpredaj časti pozemku, v platnom znení, z dôvodu hodného osobitného zreteľa. Výška nájomného bola určená 10 €/rok a zodpovedá nájomnému, za aké sa v čase prijatia tohto uznesenia v obci obvykle prenechávajú pozemky do nájmu na dohodnutý účel.

- Výsledok zverejneného zámeru na prevod nehnuteľného majetku podľa ust.9a ods.8 písm. e) zák.č.138/1991 Zb. o majetku obcí v platnom znení, žiadatelia manželka Koprudovci, Slovenská Lupča.

- Zverejnenie zámeru predat nehnuteľný majetok, žiadatelia Milan Vanek s manželkou, Slovenská Lupča

- Výsledok obchodnej verejnej súťaže podľa ust. § 281 až § 288 Obchodného zákonníka, na prevod nehnuteľnosti v zmysle zákona č.138/1991 Zb. o majetku obcí, v znení neskorších predpisov, v súlade s platnými Zásadami hospodárenia a nakladania s majetkom Obce Slovenská Lupča

Účel využitia budovy: kancelárske priestory, sídlo firmy, prípadná obnova detských jasí v obci, zriadenie centra voľného času, povinnosti úspešného uchádzača zabezpečiť administratívnu zmenu účelu využitia, pre záujemcov Ing. Jarmilu Mravcovú, Slovenská Lupča a Ing. Michala Filipka, Slovenská Lupča, za cenu 55 000 € za predmetné nehnuteľnosti v celosti.

- Výsledok zverejneného zámeru predat nehnuteľný majetok priamym predajom najmenej za cenu vo výške všeobecnej hodnoty majetku stanovenej podľa osobitného predpisu v súlade s ust. § 9a ods.1 písm.c) zák.č.138/1991 Zb. o majetku obcí, - žiadateľ Miroslav Berky, bytom Slovenská Lupča za cenu 590,-€ plus náklady na vkladové konanie 66 €.

- Výsledok z obchodnej verejnej súťaže podľa ust. § 281 až § 288 Obchodného zákonníka, na prevod nehnuteľnosti v zmysle zákona č.138/1991 Zb. o majetku obcí, v znení neskorších predpisov, v súlade s platnými Zásadami hospodárenia a nakladania s majetkom Obce Slovenská Lupča. Lehota na doručenie návrhov bola 15 dní, v termíne návrhy doručili dvaja uchádzači, Ing. Ján Fábry a Ing. Milan Karlík

- Žiadosť o prenájom priestorov v zdravotnom stredisku za účelom zriadenia kaderníctva podala firma SLOB Real s.r.o. (v priestoroch po pani Kataríne Hrubej)

Iniciatíva občanov na zachovanie zelene z roku 2012: firma Pepas s.r.o.

Uznesenie č. 90/2012 OZ v Slovenskej Lupči schválilo predaj nehnuteľného majetku Obce Slovenská Lupča, na základe výsledkov obchodnej verejnej súťaže žiadateľovi firme PEPAS spol. s r.o., so sídlom v Slovenskej Lupči.

Do rokovania tohto zastupiteľstva nebola suma uhradená a predaj

sa neuskutočnil. Poslanci schválili uzavretie zmluvy a uhradenie kúpnej ceny do 30.11.2014.

Evanjelický a.v. farský úrad, Námestie SNP 26, Slovenská Lupča požiadal o zmenu pozemkov v okolí evanjelického kostola za iný pozemok, ktorého je spoluvlastníkom spolu s obcou. Svoju žiadosť odôvodnili tým, že vlastníka pozemok len priamo pod kostolom, chceli by sa stať vlastníkom aj v jeho najbližšom okolí. Stavebná komisia 24.2.2014 prerokovala žiadosť a súhlasí so zamenou pozemkov kus za kus. Podľa informácie JUDr. Falisovej nie je to možné. V zásade sa jedná o dve kúpne zmluvy, pričom sa priamo vyžaduje dodržanie podstatných náležitostí zmluvy, ako je predmet zmluvy a kúpna cena. Vzhľadom na to, že podstatou zmluvy je aj určenie hodnoty (ceny) predmetov zámeny. Keďže sú rozdielne hodnoty (ceny) v rámci zámennej zmluvy musí dôjsť k vzájomnému finančnému vyrovnaníu. Žiadosť ev. cirkvi OZ vzalo na vedomie.

Mgr. Zuzana Fillová navrhla, aby starosta udelil slovo prítomným občanom.

Frézingom dovezeným Záhradnú ulicu opravili len ¼ cesty. Občania žiadajú, aby bol dovezený ďalší, ktorým by si opravili zvyšnú časť cesty.

Pána Ing. Veverku zaujal v marcovej zápisnici zápis o príjmoch a výdajoch z rozpočtu obce, hlavne financie územného plánovania. Vzhľadom na to, že teraz odznelo v akomstave sú cesty a chodníky, zaujíma ho prečo obec chce dávať financie na také nevysporiadané veci. Od predajom pozemkov, ktoré sú vo vlastníctve obce budú financie na opravu ciest a chodníkov, ktoré sú v dezolátnom stave. V rozpočte bola odsúhlasená na rok 2014 suma 32 000 € na zmeny a doplnky UPN. Vyzval poslancov, aby občanom vysvetlili, prečo chcú dať financie na zmeny a do-

plnky UPN a nie na opravu chodníkov a ciest.

Určenie platu starostu obce

Obecné zastupiteľstvo je povinné raz ročne prerokovať plat starostu obce a v prípade vôle poslancov ho zvýšiť.

Starostovi obce bol odsúhlasený plat vo výške 2 151 €

Bola prijatá Správa o činnosti hlavnej kontrolórky obce za marec a apríl 2014 a plán kontrolnej činnosti hlavnej kontrolórky obce

Vyberáme z interpelácií poslancov:

Starosta - dnes sme schválili predaj nehnuteľnosti - bývalá budova jasí. Z predaja potrebuje financie použiť na výstavbu chodníkov a to na Cambelovej ulici 30 000 €, na ulici Pod zámkom 8-10 tis. €, na osvetlenie na ulici Pod zámkom 12 000 €, a musíme opraviť aj kanalizáciu na ulici Oslobodenia 20 000 €.

Ing. Magna - na našej ulici je veľmi potrebné vybudovať chodník, verejné osvetlenie a miestny rozhlas. Cestná premávka je veľmi nebezpečná a viete si predstaviť keď nemáme vybudovaný chodník a musíme peši prechádzať po ceste.

Starosta - so starostom z Lučatina sme dávali žiadosť na zákaz kamiónovej dopravy cez obec Lučatin a Slovenská Lupča. VUC by to stálo 6 000 €.

Polievka - budeme robiť chodník na ulici Pod zámkom?

Starosta - pripravujeme stavebné povolenie a naši pracovníci by to zrealizovali.

Dobišová - 23. mája dokončíme kanalizáciu v obci a potom sa dohodneme na ďalšom postupe. 55 000 € z predaja nehnuteľnosti musíme účelovo viazať na chodníky, schválili ste aj 33 000 € na opravu strechy domu remesiel.

Spracovala ED

Obecná knižnica ponúka

Polákov, Jurij:
Kozla v mlieku

Uvedený román je groteska o tom, ako sa rozprávač – literát stavia s priateľmi, že „vyrobí“ z pologramotného chlapíka geniálneho avantgardného spisovateľa bez toho, aby vôbec nič napísal.

a Petrova z ich skvelého románu Zlaté tefla.

Názov Kozla v mlieku je citátom z biblického „Nebudeš variť kozla v mlieku jeho matky“ – je to jedna z desiatich hlášok, ktorú smie používať „spisovateľ“ Víťok v komunikácii s verejnosťou.

Jurij Polákov vydal svoj román Kozla v mlieku v druhej polovici deväťdesiatych rokov. Od tých čias vyšlo toto dielo vo viac ako desiatich vydaniach a stále sa drží v zoznamoch bestsellerov – pripisuje sa mu prívlastok „kultové“.

Hevier, Daniel:
Tahák na básne.
Daniel Hevier číta poéziu slovenských autorov.

Inšpiratívna kniha Daniela Heviera, ktorá nedáva návody, know-how ani zaručené správne riešenia na čítanie básni a porozumenie poézii. Má oveľa skromnejšie a sympatickejšie ciele: svojho čitateľa, ktorým môže byť žiak posledných ročníkov základnej školy alebo stredoškolač, nakažiť dobrodružstvom čítania (napríklad poézie). A možno v nej nájdú inšpiráciu aj pedagógovia, ktorí si nevedia občas poradiť s ťažkou školskou látkou.

Treba ho len správne zaradiť do systému a vytvorí okolo jeho neexistujúceho románu atmosféru, ako keby existoval. Sovietsky administratívny systém to skrátka umožní. Odohráva sa koncom osemdesiatych rokov, v čase „perestrojky“ – a spôsob, akým sa pomocný robotník Víťok stane literárnou celebritou, pripomína postupy Ilfa

Daniel Hevier

Na začiatku bol nápad

zachytiť všetko aktuálne, pekné, ale aj to negatívne hľadáčikom svojho fotoaparátu. Záujem obyvateľov o historické fotografie ju tak priviedol k spomínanému nápadu zrealizovať výstavku. A odtiaľ už bol len krôčik k naplneniu. A tak vás všetkých v mene tých, ktorí výstavku akokoľvek obohatili svojou prácou či požičanou fotografiou, pozývame počas Turičného jarmoku na jej prehliadku. Miesto a ostatné podrobnosti sa dozviete z plagátov o Turičnom jarmoku a miestneho rozhlasu.

/id/, eg

Na záver

Tento článok ako upútavku začala písať Evka Gránerová. Ako sa však vraví – komu česť, tomu česť – nedá mi tento článok na záver neupraviť a nedoplniť. Na začiatku bol nápad, a hlavne ochota a nadšenie Evky. Keby nebolo jej ochoty a snahy, fotografie ani výstava by neuzreli svetlo sveta. Začalo to tým, že našu webovú stránku, ako aj zvesti obohacuje práve Evka svojimi fotografiami a snaží sa

Ty neznámy, ktorý si ukradol zvestibulu nášho obecného úradu fotozábery z histórie Lupče, si svojim činom potvrdil, že sme urobili atraktívnu minivýstavku. Ako všetci „s lepkavými prstami“ si tak okradol slušných ľudí o zážitok vidieť Slovenskú Lupču na dobových záberoch. Si spokojný???

ED

Na začiatku bol nápad spraviť niečo nové, niečo, čím by sme ľudí zaujali, potešili a vrátili do čias dávno minulých. Tí skôr narodení si zaspomínajú a mladšia generácia získa predstavu, ako to v našej obci v minulosti bolo a ako žili naši predkovia. Postupne sme začali hľadať v rodinných albumoch, oslovili priateľov a známych. Prinášame vám možnosť nahliadnúť do histórie Slovenskej Lupče cez fotografie, ktoré sa nám na obecnom úrade podarilo aj s pomocou našich spoluobčanov vyzbierať. Naschvál sme ich nechali v pôvodnom stave – nertušovali sme ich. Nech aj na vás všetkých, ktorí navštívite našu malú, no o to bohatšiu výstavu, dýcha história. Všetkým, ktorí boli ochotní poskytnúť zo svojich albumov vzácne fotografie, aj touto cestou ďakujeme.

Priestory „mini fotogalérie“, ktoré sme pre vás s nadšením a radosťou pripravili, vám po prvýkrát sprístupníme počas Turičného jarmoku. Budete tak mať možnosť pozrieť si približne 240 fotografií. Výstava je pripravené síce skromne, s minimom finančných nákladov, ale o to s väčšou radosťou. Ak sa všetko podarí tak, ako si predstavujeme, bude tu vystavená aj umelecká tvorba našich detí zo Základnej umeleckej školy, ktorá tak obohatí priestory výstavu.

Sokol v Prahe rok 1947

Pýtame sa riaditeľa školy..

1. Pán riaditeľ, predstavili by ste nám históriu školy, prečo je to škola Sama Cambela, odkedy je to škola s regionálnou výchovou, tiež vieme, že je škola zapojená do projektu Zelená škola.

– História školy sa začína jej uvedením do prevádzky v roku 1951. Samozrejme, história školstva v Slovenskej Lupči siaha do hlbokej minulosti, ale o tej sa čitatelia Lupčianskych zvestí môžu dočítať podrobnejšie v monografiách o našej obci. Rok 1951 je podľa mňa rokom začiatku moderného školstva v Slovenskej Lupči. Treba spomenúť ešte rok

1976, keď bola do užívania daná budova 1. stupňa ZŠ. História školy je podobná, akú má väčšina slovenských škôl. Len pre zaujímavosť – boli roky, keď do lupčianskej školy chodilo okolo 700 žiakov. Spádové obce okrem Moštenice, Podkonic, Hiadla a Lučatina boli aj Poniky, Medzibrod alebo Brusno, či Priechod.

Predstavitelia obce a školy zvažovali, po kom by naša škola mohla niesť čestný názov. Myslím si, že správne bol vybraný Samo Čambel ako jeden z najvýznamnejších slovenskolupčianskych rodákov a v roku 2006 Ministerstvo školstva SR pre-

požičalo škole po splnení všetkých podmienok čestný názov Základná škola Sama Cambela.

Regionálna výchova sa v našej škole vyučuje od konca 90. rokov minulého storočia. Škola momentálne predsedá celoslovenskému Združeniu pedagogov zo škôl s regionálnou výchovou a certifikát od Ministerstva školstva SR a Matice slovenskej „Škola s regionálnou výchovou“ získala v roku 2013.

Do celosvetového projektu Zelená škola sme sa zapojili v roku 2011 a certifikát sme získali na roky 2013 až 2015.

Treba ešte spomenúť projekt škôl, podporujúcich zdravie, ktorý nám bol schválený v roku 2000 a od roku 2001 sme v národnej sieti škôl, podporujúcich zdravie. Certifikát nám udelilo Ministerstvo školstva a Ministerstvo zdravotníctva SR.

Pýtame sa riaditeľa Základnej školy Sama Cambela Mgr. René Kováčika

2. Koľko žiakov školu navštevuje, aký veľký je pedagogický zbor, koľko je tried na každom stupni. Aké krúžky v škole pracujú, o ktorý krúžok je najväčší záujem.

Momentálne školu navštevuje okolo 340 žiakov a má 38 zamestnancov, z toho 33 pedagogických. Počet žiakov je približne 140 na 1. stupni základnej školy (8 tried) a okolo 200 žiakov na 2. stupni základnej školy (11 tried). V Centre voľného času pri základnej škole tento školský rok pracuje 21 krúžkov. Záujem ovplyvňujú momentálne športové trendy, v minulosti to bol florbal, teraz napr. bedminton, a predovšetkým kvalita práce vedúcich krúžkov. Niektoré krúžky pracujú už pomaly desaťročie (strelecký, karate, futbalový, moderný tanec, počítačový atď.) a majú medzi žiakmi dobré meno. Mnohé dosiahli výborné výsledky (florbalový, šachový, volejbalový, gymnastický, strelecký...), a preto sú pre žiakov zaujímavé. Netrúfam si povedať, o ktorý je medzi žiakmi najväčší záujem. Každý krúžok, v ktorom sa dieťa uplatní a rozvinie svoj talent, má svoje opodstatnenie a je jedno, či ho navštevuje 10 alebo 20 žiakov.

3. Dovoľte nám osobnú otázku: Muž v školstve je v dnešnej dobe ešte stále skôr raritou ako samo-

zejmosťou. Povedzte nám, čo bolo podnetom, že ste si vybrali toto veľmi náročné a často v dnešnej spoločnosti nedocenené povolanie. Ako relaxujete, máte vôbec voľný čas?

Je naozaj škoda, že v školstve nepracuje viac mužov. Tak ako v dobre fungujúcej rodine je pre deti potrebný otec a mama, tak aj v škole je pre žiakov dôležitý mužský a ženský vzor. Bohužiaľ, veľa mužov z rôznych dôvodov o učiteľské povolanie záujem nemá alebo školstvo rýchlo opúšťa.

Aby som bol úprimný, nikdy som nepatril k tým ľuďom, ktorí od malička vedeli, že chcú byť lekárom, kozmonautom alebo učiteľom. Až na gymnáziu sa mi otvorila ako jedna z možností ďalšieho profesijného smerovania možnosť vybrať si učiteľské povolanie. Nelutujem a dúfam, že ani moji bývalí žiaci, ktorým som bol triednym učiteľom, „prežili v zdraví“ moje rozhodnutie stať sa učiteľom.

Relaxujem ako väčšina ľudí pri športe (21. rok hrám mestskú futbalovú ligu vo futbale, volejbale), dobrej knihe, na turistike a momentálne hlavne pri mojich deťoch, ktoré vyplňujú môj voľný čas na 100%, ale som veľmi vďačný osudu, za takýto dar, akým bezpochyby deti sú.

Rozhovor pripravila ED

VYHLÁSENIE VÝBEROVÉHO KONANIA

Obec Slovenská Lupča sídlo Námestie SNP 13, 976 13 Slovenská Lupča

zastúpená štatutárnym zástupcom obce, ako zriaďovateľ Základnej školy Sama Cambela v Slovenskej Lupči, vyhlasuje v zmysle § 5 zák.č. 522/2003 Z.z. o výkone práce vo verejnom záujme, výberové konanie, ktoré sa uskutoční dňa 12. júna 2014 o 15,00 hod. v zasedačke Obecného úradu, Námestie SNP 13, Slovenská Lupča, na obsadenie funkcie:

Riaditeľ Základnej školy Sama Cambela, sídlo Školská 16, 976 13 Slovenská Lupča.

Predpoklady na výkon odbornej činnosti riaditeľa školy:

- v zmysle § 6 a § 34 zák.č. 317/2009 Z.z. o pedagogických zamestnancoch t.j. spĺňa kvalifikačné predpoklady na výkon odbornej činnosti,
- vykonal prvú atestáciu,
- spĺňa podmienky dĺžky výkonu pedagogickej alebo odbornej činnosti v dĺžke minimálne päť rokov,
- má ukončené funkčné vzdelávanie v zmysle § 9 vyhl.č. 445/2009 Z.z. o kontinuálnom vzdelávaní pedagogických a odborných zamestnancov, prípadne najneskôr do troch rokov od ustanovenia do pozície riaditeľa ukončí funkčné vzdelávanie.

Ďalšie predpoklady podľa § 7 - § 9 zák.č. 317/2009 Z.z. :

- bezúhonnosť,
- zdravotná spôsobilosť,
- ovládanie štátneho jazyka.

Doklady požadované k prihláske na výberové konanie:

- overené kópie dokladov o vzdelaní,
- návrh koncepcie rozvoja školy,
- stručný profesijný životopis,
- výpis z registra trestov nie starší ako tri mesiace.

Prihlásku do výberového konania je potrebné poslať doporučené a adresu. Obec Slovenská Lupča, Námestie SNP 13, Slovenská Lupča, alebo osobne doručiť do podateľne na uvedenú adresu do 6. júna 2014 do 12,00 hod. – sekretariát starostu obce.

Vyvesené na úradnej tabuli dňa 13.5.2014
Zvesené z úradnej tabule dňa:.....

Obec Slovenská Lupča
zast. starostom obce
Ing. Miroslavom Macákom

Májové práce v záhrade

Radíme záhradkárom

V máji za suchého počasia všetky presadené dreveniny dobre zavlažujeme. Po odkvitnutí dávame druhú dávku hnojív. V snahe zabrániť neúrode ovocia, ktorá má nepriaznivý vplyv na úrodu v budúcom roku, robíme v máji alebo začiatkom júna prebieрку plodov. Na broskyniach preriedime aj husté letorasty. Pokiaľ čerstvo vysadené stromky do konca mája nevypučia, vyberieme ich zo zeme, obnovíme na koreňoch rezy, na 24 hodín ich namočíme do vody a znovu ich vysadíme. Ak o dva týždne nevypučia, odstránime ich.

Po období neskorých jarých mrazov sadíme von na záhon všetky druhy zeleninových priesad. Uhorky a papriku môžeme vysadiť do vyprázdneného pareniska alebo na ne natiahneme čiernu fóliu, čím sa urýchli zber úrody. Fazuľu sadíme

už začiatkom mája. Kým vyklíči, prípadné obdobie mrazov prejde. Vyklíčené zeleniny plejeme, kypríme a postupne ich jednotíme. Môžeme ich aj prihnojovať roztokom liadku – na 10 litrov vody dáme 50 až 100 g, zalejeme tým 10 m². Tiež sejeme šalát a hlúbovinu na letné vysadenie. Kaleráb môžeme siať voľne na záhon. Pri sebye reďkovky používame odrodu CENCŮL,

ktorá nevyhúkne do kvetu ako iné odrody. Živé ploty a ihličnany režeme, keď začnú pučať.

Začiatkom mája ošetríme štepy a vo výške kmeňa založíme korunku stromku. Bočný obrast na kmeni stromku len zaštipujeme na ružicu, a to preto, aby stromček v dobe sucha mohol prijímať vlahu a rosou listami.

Začiatkom mája robíme

opatrenia proti mravcom, ktoré lezú na ovocné stromy. Medzi prvými napadnutými stromami sú hrušky. Mravce vyzierajú kvetné puky a zároveň roznášajú vošky. Proti mravcom bojujeme tak, že kmeň postriekame vodou a následne ho posypeme drevným popolom. Všade tam, kde sa objavia mravce, používame drevný popol alebo práškové vápno. Táto metóda je u nás osvedčená aj proti slimákom.

Od mája udržiavame v čistote záhony, kde je zasadená zelenina, ale aj okolo kríkov drobného ovocia. Koncom mája začíname odstraňovať zahusťujúci obrast na ovocných stromoch. No na mieste, kde má výhonok voľný priestor, necháme ten výhonok naďalej rásť. Skrátime ho koncom júna, a to na 8 púčikov. Čo narastie do konca augusta,

odrežeme na vonkajší púčik. Začiatkom mája ošetríme maliny – po vypučaní koncové špičky malín, tiež poškodené a slabé výhonky odstránime a spálime.

Od polovice mája začneme pozorovať maliny. Keď maliny začnú kvitnúť, mravce lezú na ich kvety. Bránime sa proti mravcom tak, že odstrihávame aj listy pri kvete malín. Tým zabránime mravcom, aby sa udržali na kvete, lebo mravce a vošky sa neudržia na osvetlenom mieste. Tie listy, ktoré sú blízko pri kvete, mravce skrúcajú okolo kvetu a na kvet nasadia vošky.

Vošky cicajú rastlinné šťavy, z ktorých strávia len určité prvky, nestrávené cukry a prvky vylučujú ako tzv. medovicu, ktorá je základná potrava pre mravce. Mravce roznášajú vošky všade, kam im to dovolíme.

M. Mazúch

Ako na to ?

Servítkovou technikou, známou tiež ako decoupage (čítaj „dekupáž“), si môžeme urobiť dekorácie z papiera, dreva, hlíny, skla, plastu, polystyrénu, skrátka, „oservítkovať“ môžeme naozaj čokoľvek. Pri tejto technike vystrihujeme motívy zo servítko a lepíme ich na najrôznejšie predmety. Takmer vždy sú servítky trojvrstvé, preto musíme dbať na precízne oddelenie vrchnej vrstvy s motívom od ostatných dvoch vrstiev. Obchody s umeleckými predmetmi ponúkajú nielen predaj servítko s rôznymi motívami na kusy, ale aj špeciálny ryžový papier. Ten už neoddelujeme, stačí len motív vystrihnúť. Motív následne nalepíme na dekorovaný predmet, a ten vyzerá, ako by bol namalovaný. Pred nalepením motívu odporúčam dekorovaný predmet natrieť akrylovou farbou. Pre začiatovníkov je vhodné použiť bielu, maslovú alebo sivú farbu, aby

motív vynikol. Oplatí sa kúpiť akrylovú farbu v drogerii a až po nadobudnutí zručnosti je možné v umeleckých potrebách kúpiť rôzne tuby s farbou.

Čo potrebujeme na servítkovú techniku?

- lepidlo na decoupage, ktoré kúpite v umeleckých potrebách a slúži na nalepenie motívu a zároveň ako vrchný ochranný lak motívu cca 4 €.
- akrylovú farbu, lak na drevo.
- servítky s motívami, ktoré sa vám páčia, alebo ryžový papier /servítka 1ks/0,20 €, ryžový papier 2,80 €./

Predmet na dekorovanie, napr. fľašku, kvetináč, kartónovú škatuľku, drevné výrobky z neupraveného dreva či MDF /od 1,50 €, podľa veľkosti/, polystyrénové gule, zvončeky, hviezdy, vajčička, plechové kanvičky, vedierka – to všetko dostanete za prijateľnú cenu v umeleckých potrebách.

Ďalej budeme potrebovať štetce a nožnice.

Základný postup

Predmet natrieme svetlou akrylovou farbou. Pripravíme si servítkový motív – vystrihneme obrázok zo servítky a oddelíme dve spodné vrstvy. Zostane nám horná, farebná, veľmi tenká vrstva. Miesto, kam chceme obrázok prilepiť, natrieme slabou vrstvou lepidla pre servítkovú techniku. Priložíme obrázok a jemne uhladíme širokým štetcom smerom od stredu von, aby nevznikli bubliny a záhyby.

Potom ešte raz natrieme lepidlom a dávame pozor, aby ho nebolo veľa a servítku sme tak neroztrhali. Necháme zaschnúť. Vhodné je zaschnutý a ozdobený predmet následne nalakovať lakom na drevo. Predmet potom možno umyť a pri tom nepoškodiť.

Kto túto techniku raz vyskúša, pokračuje ďalej. Možno si tak vytvoriť škatuľky na čaj, šperky, škatule na vianočné ozdoby zo škatúľ od topánok, kamene ako ťažidlo, z plechovice od kávy možno urobiť dózu na kakao, kávu, čaj, bylinky.

Z polystyrénových gúľ je možné vytvoriť pravé vianočné gule, veľkonočné vajčička a pod. Stačí navštíviť napr. obchod s umeleckými potrebami a rámovaním na námestí v Banskej Bystrici. Tu dostanete čokoľvek aj s poradenstvom. Fantázia tu má naozaj veľmi široké krídla. A, samozrejme, je tu internetový predaj, ale ten odporúčam po nadobudnutí skúsenosti a znalosti materiálu. Rôzne inšpirácie, postupy a rady nájdete tiež na mnohých internetových stránkach.

/Spracovala id/

Významní rodáci

MUDr. Dušan Brucháč

Narodil sa 30. mája 1923, zomrel 11. apríla 1988 v Bratislave.

Lekár – gynekológ, vysokoškolský pedagóg. Navštevoval ľudovú školu v Slovenskej Lupči (1929 – 1935), študoval na gymnáziu v Prešove (1935 – 1944), na Lekárskej fakulte UK v Bratislave. Od roku 1976 bol vedúci Katedry gynekológie a pôrodnictva a prednosta 2. gynekologicko-pôrodnickej kliniky Lekárskej fakulty UK v Bratislave. Popri pedagogickej práci sa venoval vedecko-výskumnej činnosti, v rámci ktorej sa zamerával na problematiku fyziológie a patológie pôrodnictva. Skúmal vplyv barbiturátov na priebeh tehotenstva, rozpracoval metódy a po-

stupy pri zbezbolestňovaní pôrodu. Autor a spoluautor odborných prác, vysokoškolských učebníc, vyše 80 vedeckých štúdií, publikoval v odborných časopisoch a zborníkoch. Aktívny účastník SNP, redaktor a hlásateľ Slobodného slovenského vysielateľa v Banskej Bystrici. Bol funkcionárom Československej lekárskej spoločnosti J. E. Purkyňu, predsedom Slovenskej gynekologicko-pôrodnickej spoločnosti. V roku 1964 bol vyznamenaný pamätnou medailou k 20. výročiu SNP, v roku 1974 Za vynikajúcu prácu.

Olga Pavkovečková – Cambelová

Narodila sa 8. mája 1926, zomrela v roku 2011.

Štúdium absolvovala na Lekárskej fakulte UK v Bratislave. Vo vedecko-výskumnej a klinickej praxi sa zameriavala na detskú hematológiu a nefrológiu. Je autorkou a spoluautorkou vysokoškolských učebníc pediatrie a odborných štúdií v domácich a zahraničných časopisoch. V roku 1976 dostala vyznamenanie Za vynikajúcu prácu a striebornú medailu UPJŠ. Počas SNP pôsobila ako ošetrovatelka v oddiele N. A. Belova 1. čs. partizánskej brigády.

Ján Číž, pseudonymom Ján Lupčan

Narodil sa 21. januára 1909 v Slovenskej Lupči a zomrel 27. októbra 1972 v Bratislave.

Pochádzal z remeselníckej rodiny, ale jeho otec

odišiel za prácou do Argentíny a viac sa nevrátil. Od útleho detstva bol vychovávaný len matkou.

Ľudovú školu vychodil Ján Číž v rodisku. Po skončení Učiteľského ústavu v Banskej Bystrici pôsobil ako učiteľ v Bernolákove a v Hybiach.

V rokoch 1945 – 1959 bol redaktorom a vedúcim pracovníkom Československého rozhlasu v Bratislave, neskôr pôsobil ako vedúci redaktor v ČTK.

Svoje prvé beletristické príspevky pre deti uverejňoval v časopisoch Slniečko a Prameň.

Ľudové rozprávky a povesti vydal pod názvom Zamrznuté pleso, Kamenný mních (v tejto knihe nájdeme aj povesť o Slovenskej Lupči – o časti Mlynček).

Povoynové obdobie opi-

suje v zbierke krátkych próz Rozprávky o čarovnej zemi. Zbierky bájok vydáva pod názvom Dvadsať orechov a Studnička pod vrchom. S výchovným zameraním na mladú generáciu je zbierka štylizovaných čínskych rozprávok POD PAGODAMI.

V beletrii neskôr spolupracuje s Jozefom Ivanínom, svojim priateľom, a spolu vydávajú dokumentárny zborník o postojoch slovenskej mládeže v 2. svetovej vojne – Tvoji kamaráti.

Deťom a mládeži adresuje i rozhlasové hry Biely drozd, Úsvity, Slepý Matej, Medený kráľ, tiež niekoľko ďalších pôvodných a preložených prác z ruštiny, a to predovšetkým s folklórnou tematikou.

Spracovala Eva Horská a Elena Debnárová

Povešť o mladej mlynárke

V dávnych dobách vari mestečka či dedinky nebolo, kde by mlyn nemali. No a verte či neverte, v Lupči v týchto časoch nie jedno, ale dokonca štyri kolésa svoje mlyny krútili. Dva mlyny pri Lupčici stáli, jeden v Driekyni a ten štvrtý na východ od Lupče, akurát tam, kde obchodná cesta z juhozápadu až do Poľska viedla a potok Moštenicu pretínala, medzi stromami ukrytý bol. A práve o štvrtom lupčianskom mlyne aj táto povesť hovorí.

Mlyn pri potoku Moštenica v držaní mladý mlynár s mlynárkou mal. Roboty veľa nebolo, lebo mlynov na okoli až-až sa krútilo, a keďže aj žitka so pšeničkou sa po tie roky poskromne urodilo, len tak, z ruky do úst si oni žili. I stalo sa, že mladá mlynárka ofarchavela a bedaprebeda, pôrod neprežila. Akou-takou útechou bolo, že aspoň dieťaťko na svet celkom zdravé prišlo, a keďže to dievčačka bola, mlynár jej meno Boženka

dal. No a, predstavte si, s narodením Boženky sa v tom mlyne čudné veci diať začali. Mlynské kamene akosi tichučko odrazu mleli a múka, čo sa spod nich sypala, jemnučká a belšia ako plátno, čo lupčianske žienky pri Hrone trepali, bola. A chlebič z tej múky? Mäkučký ako perinka a ľahučký ako pierko bol!

Správa o záračnom mlyne ako blesk sa šírila a povozy so žitkou a pšeničkou jeden za druhým prichádzali. Najprv z najbližšieho okolia prichádzali, potom z ďalej a ďalej, až napokon aj zo samotného kráľovského dvora povozy prihrkotali. Mlynár spokojnosťou žiaril, grošky a zlatky pribúdali, sláva mlyna rozkvitla. Ako však Boženka dospievala, mlynár čoraz smutnejší bol. Taká predstava ho trápila, že keď dcérka dorastie, očepčí sa, z mlyna odíde a na všetku tú robotu sám samučičký zostane. No a začal pre-

mýšľať, že ešte celkom starý nie je, ženská ruka by sa v mlyne zišla a veru sa on po nejakej peknej lupčianke poobzerá. A tak mlynár aj urobil.

Jedného dňa, keď sa pre sviatok nemlelo, do Lupče zašiel a už večer si do mlyna nevestu, pre Boženku macochu, došikoval. Mara spod Hôrky tou šťastnou sa stala. No Mara aká pekná, taká chamtivá bola a za mlynára len pre bohatstvo išla. Preto ledva sa v mlyne zabývala, už pikle kuť začala. Mlynára zo sveta odpraví, Boženku vyženie a mlyn aj s celým majetkom len jej bude. A veru ona dlho čakať nepočká, a už na druhý deň tak urobí.

Ráno, keď ako vždy, mlynár k potoku svoje telo ovlažiť zašiel, Mara len na to čakala, mlynára do vody sotila, kamenným obliekom, čo v potoku našla, ho dobila a mŕtve telo až do Hrona popostrkala. Len čo sa Boženka zobudila, otca hľadať začala, no otca

nikde nenašla. No a keď ani druhý, tretí deň otca nikde nebolo, to už zlú predtuchu mať začala. A naozaj, po týždni správa prišla, že v Bystrici, z hrabľí Hrona, telo mŕtveho mlynára zvesili. Plakala, Boženka, plakala, celé oči si skoro vyplakala, no macocha Mara nie, tá ihneď lupčianskeho plakala Boženka, div si oči nevyplakala. No Mara nie, tá notára zavolala, aby si mlyn a majetok na seba prepísala, no zrada sa stala. Od notára sa zlú správu dozvedela, že v ten deň, keď si ju mlynár spod Hôrky odvádzal, mlyn a celý svoj majetok už Boženke daroval. Po takejto správe Mara ako zmyslov zbavená zostala, okolo mlyna pobehovala, a tak kliala a revala, až dočista skamenela.

Sirota Boženka sa ešte niekoľko rokov v mlyne trápiła, a hoci pomocníkov mala, na všetko nestačila. I prišiel raz do mlyna až z Trenčianskej stolice mládenec s povozom plným žitka a pšeničky a do

Boženkiných vyplakaných, ale aj tak krásnych očí sa zapozeral. Slovo dalo slovo, ruka ruku a napokon svadba sa konala. No a len pár dní prešlo a mladý párik z nešťastného mlyna pod Trenčiansky hrad žití odišiel.

Mlyn pri potoku Moštenica nových majiteľov dostal, no ako predtým to už nebolo. Mlynské kamene tichučko mlieť prestali, múka hrubá a sivá ako popol bola. Noví majitelia zákazníkov stratili, mlyn pomaly chradol a chradol, až napokon celkom zakapal.

Ubehlo veľa rokov, čo pri potoku Moštenica noví majitelia dostali, no ako predtým to už nebolo. Mlynské kamene tichučko mlieť prestali, múka hrubá a sivá ako popol bola. Noví majitelia zákazníkov stratili, mlyn pomaly chradol a chradol, až napokon celkom zakapal.

Ján Balkovic

90 rokov Červeného kríža v Slov. Ľupči

Dvadsaťosemteho apríla 2014 sme si pripomenuli 90. výročie vzniku Červeného kríža v Slovenskej Ľupči. Kto stál pri vzniku spolku sa nám nepodarilo zistiť, ale sme radi, že tento spolok vznikol, stále žije a pracuje.

Od roku 1924 sa v jeho čele vystriedalo viacero predsedov, od začiatku

Predsedníčka SČK E. Pašková a starosta M. Macák

Z programu

Časť výboru MO SČK

činnosti pracovali aj dobrovoľné sestry. Dnes má náš spolok 158 členov, z toho je 7 mužov.

Na slávnostnej schôdzi sa zúčastnili členovia SČK v Slovenskej Ľupči. Pozvanie prijali riaditeľka Územného spolku SČK v Banskej Bystrici pani Zuzana Stanová, starosta Slovenskej Ľupče Ing. Miroslav Macák, vedúca úradu Ivona Dobišová, ako aj zástupcovia sponzorov.

Na začiatku slávnostnej schôdze nás pozdravil FS Partizán a po príhovore predsedníčky MO SČK pani Eleny Paškovej a starostu obce sme ocenili 69 členiek a jedného člena nášho spolku, ktorých členstvo trvá viac ako 30 rokov. Ocenenie si prevzali aj páni Pavel Debnár – 158-násobný darca krvi a Miroslav Paško

za záchranu detského života. Starosta Ing. Miroslav Macák ocenil dlhoročnú aktívnu prácu Miestnej organizácie SČK plaketou a krásnou kyticou kvetov.

Po skončení oficiálnej časti nasledovalo pohostenie zúčastnených, ktoré pripravili členky výboru len

z prostriedkov získaných od sponzorov.

Ďakujem všetkým sponzorom, ktorí prispeli finančne alebo materiálne, tiež každému, kto sa podieľal na dôstojnom priebehu našej slávnostnej schôdze, aby prebehla k spokojnosti všetkých zúčastnených.

Verím, že sa všetci cítia príjemne.

Elena Pašková
predsedníčka MO SČK

Sponzori

Obecný úrad Slovenská Ľupča • Územný spolok SČK • Banská Bystrica • Evonik Fermas • Grand Power • FS Partizán • Bryndziareň a syráreň Zvolenská Slatina • Vimar – pán Vigaš • Pán Malaga • Pán Malec – obľátky • Pekáreň u Flosníkov • Advik – pani Koprudová • Pán Lapin – mäso – údeniny • Pán Jozef Hladlovský • Pán Miroslav Majer a syn • MVDr. Maňko s rodinou • RD Hron • Kvetinárstvo Anna Országhová

Zápis do Pamätnej knihy obce

Darcovia krvi

Bronzová plaketa MUDr. Jana Janského

Je odovzdávaná po 10. darovaní krvi. Túto plaketu v Slovenskej Ľupči vlastní: Anna Polievková, Angela Čechová, Janka Kocťurová, Gabriela Švecová, Anna Kostúrová, Peter Švarcbacher, Boris Tokár

Strieborná plaketa

Udeľuje sa po 20. darovaní krvi. Túto plaketu obdržali: Miroslav Bulla,

Miroslav Holéczy, Ľubomír Šidlo, Mária Fodorová, Jozef Váš, Milan Mačkovič ml., Štefan Majer, Slávka Majerová

Zlatá plaketa

Udeľuje sa po 30. darovaní krvi u žien a u mužov po 40. darovaní krvi. Túto plaketu obdržali: Iveta Dianová, Juraj Dian, Ján Chriaštel, Ján Szabo, Daniel Pavlík, Jozef Polievka, Pavel Dobrota, František Mezovský, Ján Vajda, Michal Bacík

Diamantová plaketa

Udeľuje sa po 60. darovaní krvi u žien a u mužov po 80. darovaní krvi. Okrem štyroch plaket Jana Janského sa udeľuje aj jedna medaila na počesť MUDr. Jána Kňazovického. Táto medaila sa udeľuje za 80 darovaní krvi u žien a u mužov za 100 darovaní krvi. Medailu zatial obdržal Debnár Pavel.

Na plakety čakajú títo darcovia krvi:

Ivana Palúchová, Marcel

P. Debnár, E. Pašková, M. Paško

Hlaváč, Martina Chváliková, Mirka Madošová, Marek Madoš, Martin Seredy, Miroslav Macák, Renáta Schmidtová, Matej Tomášik, Zdenka Sokolová, Zuzana Lakomčíková, Andrej Šustek, Eva Kováčiková,

Marián Laštiak, Tibor Kováč, Janka Krížová, Eva Žaloudková, David Krupa, Braňo Stráňava, Juraj Belko.

Za záchranu detského života bol ocenený Miroslav Paško.

PD
foto: archív LZ

Sv. Florián – patrón hasičov

Človek a oheň, obec a požiarna ochrana. Hasiči a sv. Florián – to sú spojenia, nad ktorými sa už po niekoľko generácií takmer nikto ani nezamyslí. Patria k sebe, veď je naozaj ťažko predstaviť si živé a rodinné spoločenstvo obyvateľov obce, ktorému by chýbali obeť a odvážni ľudia, ochotní zanechať akúkoľvek dôležitú prácu alebo prerušiť odpočinok a spánok a bežať na pomoc, keď zaznie signál, že u niekoho horí. Hasičská zbrojnica vždy dodávala a dodáva sebavedomie občanom obce v boji proti požiaru a podobne ako kostol aj ona bola a je svätynou. Svätynou tých, ktorí sú ochotní pre skutok lásky k blížnemu napomáhať pred požiarmi a živelnými pohromami. A keď svätyná, tak i ona má svojho ochrancu a patróna sv. Floriána v uniforme rímskeho vojaka s putňou vody v ruke, hasiaceho horiaci dom.

Svätý Florián žil koncom 3. a začiatkom 4. storočia po Kristovi. Bol to za vlády rímskeho cisára Diokleciána. Narodil sa v Cetií, v dnešnom Zeilselmaure v Rakúsku neďaleko Linzu. Stal sa vojacom a neskôr dosiahol hodnosť plukovníka pohraničných rímskych légii. Posledné roky služby pôsobil v légii v meste Lauriakum, dnešné Lorch. Vtedy Rakúsko patrilo pod Rím.

Raz, keď veliteľ rímskeho vojska obhliadol podunajské posádky, zistil, že medzi vojakmi sa šíri kresťanstvo. Nahliadol to pohanskému cisárovi. Omrzený starobou a popudzovaný najvyšším veliteľom Galeriom, hlavným nepriateľom kresťanstva, cisár Dioklecián vydal rozkaz vyhubiť kresťanstvo vo vojsku. Tento rozkaz mal vykonať jeho vládca Akvilin. Akvilin vydal rozkaz, aby všetkých vojakov obetovali rímskym bohom. Plukovník Florián nebol ochotný nariadenie rešpektovať, a preto bol zo služby prepustený.

Neskôr bol vydaný rozkaz, že kto sa bude hlásiť ku kresťanstvu a nebude ochotný obetovať sa pohanským bohom, bude usmrtený.

Akvilin dal uväzniť 40 vojakov, vyhlasujúcich sa za kresťanov. Florián ich chcel povzbudiť, a tak sa vybral za nimi. Cestou ho stretli cisárski vojaci a prezradili mu cieľ svojej výpravy, že majú vypátrať, zajať a uväzniť kresťanov. Florián im povedal: „Prečo idete tak ďaleko? Ja sám som kresťan.“ Chcel tak odvrátiť ďalšie pátranie po ostatných bratoch. Chytili ho a priviedli pred Akvilina. Tento sa priam zhrzil, keď sa dozvedel skutočnosť, že jeho bývalý dôstojník je kresťan. Začal to s ním so sľubmi, ale i hrozbami. Florián smelo odpovedal: „Ako vojak som ťa poslúchal a mienim ťa poslúchať. Keď však ide o Krista, nerozkážeš mi! Najprv som Kristov, potom cisárovi.“

Draho za to zaplatil. Dvakrát bol zbíchaný, klieštami mu vytrhávali mäso z pliec, ale ani biče, ani kliešte nemali silu zlomiť jeho vernosť a lásku ku Kristovi. Nakoniec mu priviazali na krk ťažký kameň a takto

ho hodili do rieky Enns. Stalo sa to 4. mája roku 304, t. j. pred 1710 rokmi.

Po skončení prenasledovania kresťanov na mieste hrobu sv. Floriána veriaci postavili kaplnku, neskôr kostol a kláštor. Tieto budovy sa nachádzajú v Rakúsku neďaleko mesta Linz. Časť telesných pozostatkov sv. Floriána je uložená v chráme a druhá časť je v Ríme. V r. 1183 poľský kráľ Kazimír spolu s krakovským biskupom Gedeonom vyžiadali od pápeža telesné pozostatky sv. Floriána ako záštitu proti Rusom. Ich žiadosti pápež vyhovel a telesné pozostatky boli uložené v novo postavenom chráme v Krakove. Odvtedy sa stal sv. Florián patrónom Poľska.

Sv. Florián sa uctieva aj ako patrón hasičov. Zobrazuje sa ako rímsky vojak s prilbou na hlave, v ľavej ruke so zástavou, v pravej ruke s nádobou na vodu, ktorou zalieva oheň na horiacom dome.

Dobrovoľná požiarna ochrana SR, verná tradíciám svojich otcov, vyhlásila deň sv. Floriána 4. máj za Deň hasičov.

Ján Chriateľ, DHZ

Problémy s parkovaním

Vyzývame obyvateľov Lupčianskej ulice, aby svoje motorové vozidlá parkovali vo svojich dvoroch prípadne len na jednej strane cesty. Pri prejazde nákladnými vozidlami je ulica neprejazdná a môže dôjsť ku škode na odstavených vozidlách. Tak isto je potrebné brať ohľad aj na prístup záchranným a požiarnym vozidlom v prípade potreby. Ďakujeme za porozumenie.

Riešenie parkovania v centrálnej zóne

V súčasnosti naďalej pokračuje zaberanie verejného priestranstva na rôzne účely (parkovanie, skladovanie materiálu, ohradzovanie obecného pozemku). Na aprílovom OZ bol daný návrh na vykonanie obhliadky parkovania v centrálnej zóne. Zistení porušovateľa platného VZN č. 2/2013 budú sankciovaní.

Parkovanie pred rodinným domom by si mali majitelia nehnuteľnosti upraviť podľa pokynov stavebného úradu, ale nesmú parkovať na trávinatej ploche. Dochádza k znehodnocovaniu verejnej zelene. Obec nemá financie na to, aby neustále opravovala verejné priestranstvá.

/OU/

V našej obci boli osadené nové dopravné značky, ale ako vidno vodiči si z nich ťažkú hlavu nerobia, „značka – neznačka stojím kde ja chcem“.

Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Banskej Bystrici
okresný dopravný inšpektorát
U. Okresná č. 19, 974 99 Banská Bystrica

Obec Slovenská Lupča
Dňa: 10.03.2014
Miesto: 006/2014
Prílohy: vyhovuje

Okresný úrad Banská Bystrica
Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií
NES č. 3
974 05 Banská Bystrica

Vál list číslo/za dňa: OU-BB-OCDPK-2014/10322 z dňa 13.01.2014
Nale číslo: ORPZ-BB-ODR-1-041/2014-DNG
Vybuje: kpt. Ing. Hložník 28.02.2014

Vše: Doplnenie dopravného značenia na ceste č. III/066-42 v obci Slovenská Lupča – st. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Okresný dopravný inšpektorát Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Banskej Bystrici dáva k doplneniu dopravného značenia II 33 „Zákaz stáť“ v počte 3 ks na ceste č. III/066-42 v obci Slovenská Lupča nasledovné stanovisko:

Po preskúmaní predloženej žiadosti z Hradiska ochrany záujmov bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky okresný dopravný inšpektorát Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Banskej Bystrici v súlade s ustanovením § 3 ods. 7 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov súhlasí s navrhovaným tvorbou dopravných značení, zároveň si vyhradzuje pravo na doplnenie resp. zmenu stanovených podmienok alebo dopravného značenia, pokiaľ si to vyžiada bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky, alebo iný verejný záujem.

Na vykonanie: BBRSC, a. s., závod Banská Bystrica, Majerská cesta 94, 974 01 Banská Bystrica
Obec Slovenská Lupča, Nám. SNP č. 13, 976 13 Slovenská Lupča

mjr. Miroslav Gollán
riaditeľ

My sme malí divadelníci

Zo života ZUŠ

Každoročne sa v Slovenskej Lupči koná regionálna súťaž a prehliadka detskej dramatickej tvorivosti My sme malí divadelníci. Tento rok sa na pódium vystriedalo 8 divadielok, z toho štyrmi prispela naša ZUŠ, čo na záverečnom seminári vyzdvihla porota, aj usporiadateľ súťaže.

Námety pre svoje divadlá čerpali školy z klasických rozprávok, ale aj z ľudových zvyklostí a tradícií, našli sa aj autorské dielka, či dramatizácia literárnych textov. Porota sa rozhodla udeliť dve prvé miesta: tanečno-dramatickému krúžku pri ZŠ Ďumbierska v Banskej Bystrici za inscenáciu Bosorky z Rákoša a Divadlu ZUŠ J. Cikkera v Banskej Bystrici, ktoré sa predstavilo dielom Scrooge. Na 2. mieste skončila domáca ZUŠ s rozprávkou

Divadlo a my

Sú divadelné súbory, ktoré viac láka prehliadka, na ktorej herci nemusia medzi sebou bojovať o prvenstvo a môžu spontánne a bez zábran ukázať, že divadlo je to, čo robia radi. Takýmto divadelníkom dáva priestor nesúťažná prehliadka detí Pod Panským dielom DIVADLO A MY, ktorú už 2. rok usporiadala ZUŠ v Slovenskej Lupči a obec Slovenská Lupča 29.- 30. apríla 2014 v MKS.

Program oboch popoludní bol bohatý na slovo aj výtvarné kreácie detí, nakoľko priebežne s divadelnou prehliadkou prebiehali v spoločenskej miestnosti MKS výtvarné dielne.

Okrem profesionálneho bábkového divadla Dúha z Nových Zámkov s poučným príbehom Katkine

výmysly, sme mali možnosť vidieť detské divadlá z Podkoníc, Brusna, Nemeckej, Seliec, Slovenskej Lupče, ale aj hostí z Novej Ľubovne. Zvlášť im patrí vďaka,

básnickými, či prozaickými textami, čím opäť rozšírili svoje slovesné povedomie, a to sa cení.

Veľa ďalších úspechov malí herci a spisovatelia!

že merali taký kus cesty, aby nám mohli predstaviť svoju divadelnú inscenáciu s názvom Tak to naozaj bolo, alebo dobrodružstvá Janka Hraška. Klobúk dolu pred aktérmi tohto diela! Obdiv patrí hercom, aj učiteľkám za náročný projekt a ešte náročnejšiu prípravu. Po predstavení ich čakal obed, prehliadka Regionálnej izby v ZŠ a samozrejme práca vo výtvarných dielnach. S pocitom priateľstva a zážitkov sme sa napokon rozlúčili.

Novinkou tohto ročníka divadelnej prehliadky bolo autorské čítanie žiakov. V komornej atmosfére vystúpili so svojimi vlastnými

Koncerty

Sériu jarných koncertov sme otvorili 26. 3. 2014 verejným koncertom v kinosále MKS. Predstavili sa na ňom vybraní žiaci zo 4

klavírnych tried ZUŠ (tr. p. uč. Jamrichovej, Lackovej, Petríkovej, Sedliakovej) od tých najmenších, až po žiakov 2. stupňa. Obohatením koncertu neboli len sólové klavírne vystúpenia, ale aj klavírne duá a hudobné čísla, kedy samotní žiaci-klaviristi sprevádzali svojich spolužiakov flautistov, či huslistov. Celý koncert moderovala žiacka dvojica z liter. odd. Ivona Petříková a Matej Kmeť.

Na klavírny koncert naviazal strunový- 16. apríla. Sólovo i v duetách sa predstavili huslisti z tr. p. uč. Mušukovej a gitaristi z tried p.uč. Rastislava Kaššara a Mareka Belančata. Koncertom sprevádzala Alexandra Horváthová a p. uč. Sedliaková.

Deň matiek sme si uctili aj my v ZUŠ. Koncert venovaný predovšetkým mamám sa konal 14. mája o 16:30 hod. v MKS. Zmes rôznych hudobných nástrojov, divadelnej scény v interpretácii najmladších hercov, darčeky pre divákov z výtvarného oddelenia- to všetko ste mali možnosť vidieť v podaní šikovných žiakov ZUŠ umocnené atmosférou spojenou so slovom mama.

Od 7. mája začínajú u nás v ZUŠ Triedne koncerty, a 27. mája vystúpenie tanečného odboru ZUŠ Tancujem, tancujem v MKS.

Pozývame všetkých nadšencov klasickej, či ľudovej hudby, ktorí vedia oceňovať, koľko práce sa za tým všetkým schováva, kým vystúpime na pódium.

Text a foto: ZUŠ

O kohútikovi a sliepočke, 3. miesto získali DDS Radvanské hviezdy pri ZŠ Radvanská 1, B.B. s divadlom Ako išlo vajce na vandrovku.

Zvlášť domácim malým hercom ďakujeme a dávame do pozornosti, že niektoré z divadiel vystúpia v rámci Turíčneho jarmoku v Dome remesiel.

Malé talenty

V utorok 15. apríla 2014 sa v OKS Slovenská Lupča konal druhý ročník súťaže v speve a recitácii s názvom „MALÉ TALENTY“, ktorú organizuje Materská škola Slovenská Lupča. Súťažou chce podporiť malých spevákov a recitátorov nielen zo Slovenskej Lupče, ale i z okolitých obcí. Medzi súťažiacimi deťmi mali tak svojich reprezentantov aj obce Hiadeľ, Brusno, Lučatín, Lubietová a Strelníky.

Ťažkej úlohy poroty sa zhostil pán starosta Slovenskej Lupče, pani Gondová a pán Petřík, riaditeľ ZUŠ Slovenská Lupča, ktorí napokon vyhodnotili a odovzdali ocenenia všetkým súťažiacim.

Ďakujeme zúčastneným materským školám i vám všetkým, ktorí ste prišli naše malé talenty v tejto súťaži povzbudiť. Už teraz sa tešíme na ďalší ročník!

Deň matiek v MŠ

klavír, aby hudobne sprevádzala prvé pásmo piesní a básní svojej triedy „srdiečok“. Za nimi nasledovala ukážka rannej rozcvičky, ktorú poctivo odcvičili deti z triedy „mravčekov“.

Za maskami postavičiek z rozprávky O Snehuľienke a siedmych trpaslíkov sa ukrývali šikovní herci z triedy „zajačikov“. Ve-

Druhá májová nedeľa každoročne patrí našim drahým mamám. Vedia to i najmenšie deti z materskej školy, ktoré spolu so svojimi pani učiteľkami pripravili pre svoje mamičky milé vystúpenie.

Dňa 7. mája sa zišli v kultúrnom dome, aby spoločne tento sviatok oslávili. Po privítaní všetkých hostí sa pani riaditeľka posadila za

selými tančekmi na moderné piesne sa predviedli „včielky“ a čerešničkou na konci bol spev a tanec najmladších „lienčičiek“. Všetky deti sa tešili z veľkého potlesku, no najväčšie potešenie malo snáď každé dieťa najmä z toho, keď v závere mohlo objat svoju dojatú maminku a podať jej kvietok ako poďakovanie za jej lásku.

**Kolektív MŠ
Foto: archív MŠ**

Okienko Zelenej školy

Viete že...?

- Lesy sú nenahraditeľnou zložkou krajiny Slovenska a určujú ekologickú stabilitu krajiny.
- Lesy predstavujú približne 42 % územia SR.
- Územie dnešného Slovenska ešte na začiatku minulého tisícročia predstavovalo veľký lesný komplex.
- V minulosti naše lesy museli čeliť Rimanom, Tatarom, ktorí podpaľovali dediny a lesy. Rozvoj baníctva, ktoré bolo na Slovensku vo veľkom zastúpení, nás pripravilo o veľké množstvo lesného porastu.
- Základ pre všetky lesné zákony vytvorila Mária Te-

- Z recyklovaného papiera sa vyrábajú najkvalitnejšie výrobky.
- Celková ročná produkcia papiera je 800 kg na obyvateľa SR.

Tento školský rok sa i naša škola zapojila do súťaže USMEV PRE STROM, kde sa súťažilo v dvoch povinných aktivitách, zameraných na zber papiera a maľovanie obrázkov, a jednej voľiteľnej aktivite, ktorou je sadenie stromov pod názvom Park Harmony.

Do konca apríla sa nám podarilo vyzbierať 4290

rézia svojim vydaním lesného poriadku.

• Zvyky, spojené s lesmi (zdobenie vianočných stromčekov, stavanie májov), pochádzajú z pohanských čias.

• 1 hektár lesa spracuje približne za 24 hodín 900 kilogramov oxidu uhličitého a vylúči 650 kilogramov kyslíka.

- 1 tona zberového papiera zachráni 17 stromov.
- Jeden Slováč spotrebuje za svoj život až 100 stromov.
- Viac ako 70 ľudí príde o kyslík vyrúbaním jedného dospelého stromu.
- Papier je možné recyklovať 5 – 8-krát a následne ho kompostovať.

kg kartónu a 4530 kg papiera.

O krásne obrázky s tematikou: zber papiera, recyklácia papiera, ochrana životného prostredia, ochrana stromov sa pričínili najmenší maliari – prváci.

Na netradičnej hodine prírodovedy s lesníkom J. Zárvivcom sa prváci dozvedeli mnohé zaujímavosti o stromoch, sadili stromčeky, stavali hniezda, zahrabali na vtáčiky, medvede, vymaľovali obrázky pomocou prírodnín... Takúto zaujímavú hodinu si určite radi zopakujeme. **Mgr. Dana Haviarová**

Foto: archív ZŠ

Ako prváci majstrovali

Dňa 30. apríla sme vďaka pani učiteľkám zo ZUŠ zažili príjemný deň. Najprv sme boli na prehliadke divadielok, kde sme sa preniesli do sveta rozprávok a potom sme mali netradičnú výtvarnú výchovu. Mohli sme kresliť, modelovať z hliny, vyrábať bábyky z varešiek a handričiek, ježibabu na metle z orieška a iné veci. Keď to naše malé prstečky nezvládali, hneď sme mali pomocníčku pani

učiteľku Janku. Ani sa nám nechcelo odísť, také to bolo super. Ďakujeme za pekné zážitky.

Žiaci 1. A a 1. B

T9 2014 – naši deviataci boli úspešní

Matematika

Určite mnohých čitateľov Lupčianskych zvestí zaujmú výsledky celoslovenského testovania žiakov 9. ročníka ZŠ Sama Cambela. Celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka základných škôl sa uskutočnilo 12. marca 2014. Do testovania bolo prihlásených 42 625 žiakov z 1 448 ZŠ. Žiaci písali testy zo slovenského jazyka a z matematiky. Z našej školy sa na testovaní T9 2014 zúčastnilo 28 žiakov, a to skutočne s dobrými výsledkami.

Celoslovenský priemer bol 54,67 %, deviataci našej školy boli úspešní na 64,82 %, a to je až o 10,15 % viac v porovnaní s priemerom v rámci SR. V rebríčku škôl za nami zaostalo 83,22 % slovenských škôl.

Úspešným deviatakom blahoželáme, veríme, že dobrý výsledok testovania bude prínosom pri ich prijatí na stredné školy a gymnáziá.

Slovenský jazyk

V rámci SR bola priemerná úspešnosť 62 %, naši žiaci dosiahli priemer 70,43 %, čo je o 8,43 % lepšie ako celoslovenský priemer. V rebríčku škôl za nami zaostalo 87,59 % slovenských škôl.

Zároveň chcem poďakovať vyučujúcim slovenského jazyka a matematiky za prípravu žiakov, ktorá spočívala v práci na hodinách okrem povinného vyučovania neraz aj v učebnej činnosti s deviatakmi mimo vyučovania.

Riaditeľ školy

Plavecký výcvik

Od 23.4. sme až do 30.4. chodili na plavecký výcvik. V prvý deň mal každý z nás zaplávať 25 m a podľa toho, ako sme to zvládli, nás pani trénerka Betka Pažáková rozdelila do skupín. Ja som bol v 2. skupine. Hneď prvý deň sme mohli skákať do vody a ísť aj na tobogán, to bola veľká zábava. Na začiatku druhého dňa sme sa rozcvičili a zdokonaľovali

sme sa v plávaní – štýl prsia a potom sme šli do pary. Po pare sme sa vždy osprchovali v studenej vode a mohli sme sa hrať. V ďalšie dni sme robili to isté – plávali, plávali a plávali. V saune som vydržal aj zo 5 min. Posledný deň sme plávali 20 min. prsia, potom ešte kraul a znak. Na plaveckom sa mi veľmi páčilo.

Text: Jakub Sládeček, 4.B

Lupčiansky vínny festival

Netradičné podujatie, ktoré je v iných oblastiach zvykom, prináša organizátor a obec Slovenská Lupča pre návštevníkov Turíčneho jarmoku a milovníkov vín. Prostredníctvom tohto článku vám chceme priblížiť rozmanitosť vín, o ktorú sa postarajú vinári a vinohradníci z jednotlivých rájov výroby vína na Slovensku.

História slovenského vinohradníctva

S istotou môžeme tvrdiť, že pestovanie vína na našom území sa začalo za vlády cisára Marca Aurélieho Próba, teda v treťom storočí nášho letopočtu. Po páde Rímskej ríše sa o pestovanie hrozna a výrobu vína pričínala cirkev. Spočiatku to bolo z liturgických dôvodov, neskôr víno prenikalo k širokým vrstvám obyvateľstva a stal sa z neho dôležitý obchodný artikel. Dejiny vinohradníctva a vinárstva úzko súvisia s vtedajším politickým dňaním, vojnami, vpádmi Tatarov, neskôr Turkov. Vinohrady boli neustále ničené, potom zase obnovované. V polovici 19. storočia sa na území dnešného Slovenska pestovali desiatky odrôd a rozloha vinohradov dosahovala až takmer 50 000 ha, ktoré neskôr postihla fyloxérová náhaza, následkom čoho došlo k zmene odrodového skladby. Historicky patrili malokarpatské vína k najrešpektovanejším vínam z celého Rakúska – Uhorska, dokonca v roku 1825 vznikla v Bratislave prvá fabrika na výrobu šumivého vína mimo územia Francúzska. Bohužiaľ, po druhej svetovej vojne komunisti znarodnili vinice, čo dodnes negatívne ovplyvňuje slovenské vinohradníctvo. Preto nebolo cieľom vyrobiť dobré víno, ale vyrobiť ho veľa. Vo vinohradoch na celom území vtedajšieho Československa rozšírili odrody ako Rizling vlašský či Müller Thurgau, z ktorých sa vyrábali unavené, tenké, nevyrazné a uniformné vína typické pre socialistickú veľkovýrobu.

Malokarpatská vinohradnícka oblasť

Malokarpatská vinohradnícka oblasť sa rozprestiera severne od Bratislavy. Z dvadsiatich vinohradníckych rájov sa tri nachádzajú severozápadne od pohoria Malých Karpát. Skalický a Záhorský vinohradnícky ráj tvoria izolované oblasti. Malokarpatská vinohradnícka oblasť je najväčšou a zrejme najrozvinutejšou slovenskou vinohradníckou oblasťou. Pestovanie viniča má veľmi bohatú históriu, pravdepodobne už od čias Rímskej ríše. Pre túto oblasť je typická veľká rozmanitosť pôd. Napriek jednej ucelenej oblasti je geologické zloženie doslova ako puzzle. Každý kúsok je iný, a preto sa v každom mestečku pod Malými Karpatmi pestovali iné odrody. V obci Rača sa darí odrodám Frankovka modrá a Rizling rýnsky. V Limbachu sa rozšírila odroda Silvánske zelené. Pre Modru bolo typickým vínom Dievčie hrozno, ale i korenisté Veltlínske zelené. Horné Orešany sa preslávili vínom Modrý Portugal. Dnes je v Malokarpatskej oblasti registrovaných 5 359 ha.

Nitrianska vinohradnícka oblasť

Nitrianska vinohradnícka oblasť susedí s Malokarpatskou vinohradníckou oblasťou na západe a s Južnoslovenskou vinohradníckou oblasťou na juhu. Najznámejší vinohradnícky ráj je Radošínsky vinohradnícky ráj, ale stále väčší rešpekt

si získavajú vína zo Šintavského, Nitrianskeho či Žitavského rájov. Na severe nitrianskej oblasti sú priemerné teploty o niečo nižšie, čo v rôznych odrodách dodáva sviežosť a aromaticku vína. V tejto oblasti nájdete sústredených najväčších výrobcov šumivých vín. Výmera 3 903 ha.

Stredoslovenská vinohradnícka oblasť

Stredoslovenská vinohradnícka oblasť na západe susedí s Nitrianskou vinohradníckou oblasťou a popri hraniciach s Maďarskom sa tiahne až po Tornaľu. Zo siedmich vinohradníckych rájov patria k najrešpektovanejším modrokamenské vinohrady, ktoré miestami dosahujú svahovitost 20%. Vinice tu netvoria ucelené plochy, ale skôr izolované ostrovcy na úbočiach kopcov. Medzi odrodovú skladbu patria Rizling vlašský, Veltlínske zelené, Müller Thurgau, ale aj Rulandské modré či Tramín červený sú v oblasti stálicami. Najmä v ostatných rokoch však pribudli aj odrody ako Devín a Chardonnay, ktoré poskytujú veľmi aromatické a extraktívne vína. Oblúbe sa tešia aj vína z modrých odrôd, predovšetkým Frankovka modrá a Cabernet Sauvignon, ktoré sa vyznačujú veľmi príjemným škoricovým tónom. Výmera 2 502 ha.

Južnoslovenská vinohradnícka oblasť

Oblasť sa nachádza na

juhu západného Slovenska. Tiahne sa od Bratislavy smerom na juh, kopírujúc riekou Dunaj až po Štúrovo. Skladá sa z ôsmich vinohradníckych rájov, pričom k najvýznamnejším patrí Hurbanovský, Strekovský a Štúrovský ráj. Najvyššia priemerná teplota a najviac hodín slnečného svitu spomedzi oblastí ju predurčuje na pestovanie neskôr dozrievajúcich, predovšetkým modrých muštových odrôd. Dunaj a rieka Váh vytvárajú podmienky, ktoré sú pre vinohradníkov dôležité pri hrozne s vysokou cukornatosťou, ktoré je vhodné na výrobu mohutných a komplexných červených vín. Nové slovenské odrody Breslava, Nitria, Váh, Hron, Rudava boli objavené práve v tejto oblasti. O hrozno excelentnej kvality z tejto oblasti prejavujú záujem poprední výrobcovia vín. Výmera 5 345 ha.

Tokajská vinohradnícka oblasť

Táto oblasť je najmenšou slovenskou vinohradníckou oblasťou. Tvoria ju sedem obcí, Bara, Čerhov, Černocho, Malá Trňa, Slovenské Nové Mesto, Veľká Trňa a Viničky. Jedinečnosť tejto oblasti je tufová pôda, dlhá a teplá jeseň, rieka Bodrog, ktorá dopomáha k rozvoju ušľachtilej formy plesne Botrytis cinerea. Vrávi sa, že Tokaj je posledný nevybrúsený diamant vinohradníckych oblastí našej planéty. Na Slovensku sa vyrábajú tzv. moderné tokajské výbe-

ry, ktoré vyzrievajú asi dva roky, avšak poctivý, klasický tokajský výber má vyzrievací potenciál v horizonte niekoľko desaťročí, možno dokonca storočie. A práve takéto vína majú na Slovensku stále svoje miesto. Výmera 908 ha.

Východoslovenská vinohradnícka oblasť

Oblasť je po Tokajskej oblasti druhou najmenšou vinohradníckou oblasťou na Slovensku. Najmä jej severná časť Sobranecký a Michalovský vinohradnícky ráj, patria k drsnejším oblastiam s chladnými zimami. Sopečné pôdy sú mimoriadne vhodné na pestovanie viniča, a tak na južne orientovaných chránených polohách možno dopestovať excelentné vína – prírodne sladké vína. Výmera 1 074 ha.

Súčasná kultúra vína na Slovensku

Vínna kultúra na Slovensku nemá dlhú tradíciu z dôvodu bývalého režimu, keď kvalita vín bola na úkor kvantity. Po revolúcii v roku 1989 sa začal kľásť dôraz na výrobu prívlastkových a odrodových vín, v dôsledku čoho dávajú vinári a organizácie na rôznych podujatiach príležitosť ochutnávať a spoznávať to, čo dopestovali a vyrobili. Hoci tradícia týchto podujatí je práve v oblastiach, kde sa pestuje hrozno, organizátor a obec Slovenská Lupča sa aj napriek tomu rozhodli uskutočniť nultý ročník festivalu vína.

Lupčiansky vínny festival

Tento netradičný festival vína dáva príležitosť návštevníkom Turíčneho jarmoku na jednom mieste ochutnať to najlepšie zo slovenských vín. Okrem vás čaká kultúrny program, rôzne dobroty a prekvapenia. Príďte a uspokojte všetky svoje zmysly! Dovtedy dovidenia a na zdravie!

Zdroj: časopis Vinotéka, spracoval organizátor

Obec Slovenská Lupča

vás srdečne pozýva na stretnutie
s **Jozefom Banášom**

autorom bestsellerov Kód 9, Kód 1, Idioti v politike a ďalších

Tešíme sa na vás

25.6.2014 o 17:00

Tešte sa na poobedie plné prekvapení .Stretnete sa s turistami z PKT Diviaky budete pri krste knihy a krstíť bude práve pán Banáš

Program Domu remesiel jún-júl 2014

- 4.6. – príprava na jarmok
- 7.6. – Turíčný jarmok v Dome remesiel
- 11.6. – drôtený šperk/ Fejk/, keramika /Jánoš/
- 18.6. – batika /Lamperová/, keramika /Jánoš/
- 25.6. – grafika /Jančura/, keramika /Cukor/
- 2.7. – líhané sklo /Jánoš/, keramika /Cukor/
- 9.7. – líhané sklo/Jánoš/, keramika /Cukor/
- Výroba papierových fotoalbumov /Dobišová/
- 16.7. – servítková technika /Balážová/, keramika /Jánoš/
- 23.7. – maľba na hodváb /Jánošová/, keramika /Jánoš/
- 30.7. – tepaný šperk /Jančura/, maľba na sklo /Lamperová/

Generálny sponzor

CONFAL
ALUMINIUM WAY

21.-22. júna 2014
o 10.00 hod

RODEO
SLOVENSKÁ LUPČA

Slovenská asociácia western ridingu a rodea

PROGRAM
začiatok od 10.00 hod.

Viete, že...

Z pranostiek

...**12.5.1258** bola na Slovensku už žatva? Po mimoriadne teplej zime už v januári rozkvitli stromy, teplo pokračovalo a 25.7. na Jakuba sa už oberalo hrozno.

...**17.5.1661** napadlo veľa snehu, bolo veľmi chladno, všetko pomrzlo a obilie poľahlo.

...**16.5.1662** boli v noci také silné mrazy, že všetko

Keď sa v máji blyška, to si sedliak vyska.
Studený máj, v stodole raj.
Na Jakuba, Filipa zelená sa každá lipa.

pomrzlo, bolo zlámaných mnoho stromov a sneh napadol až po kolená.

spracovala eg

Opustili nás

V mesiaci apríl nás opustili:

- Eugen Bučko**, vo veku nedožitých 66 rokov
- Martin Rakyta**, vo veku 63 rokov
- Mária Vanková**, vo veku 84 rokov
- Ján Madoš**, vo veku nedožitých 80 rokov
- Ján Zelený**, vo veku 90 rokov
- Klára Jakubíková**, vo veku nedožitých 80 rokov

INZERCIA

Predám

3-izbový byt so záhradkou v Slovenskej Lupči.

Kontakt:

0905 489 970

Naši jubilanti

V máji sa významných jubileí dožívajú:

Anna Potančoková, **Juraj Štubniak**,
Jozef Sedliak, **Ing. Jarolím Augustín**,
Anna Vajdová, **Mária Bartošová**

Privítali sme do života

V mesiaci apríl sme privítali do života:

Tea Moravčíka

Olympijská víťazka v Ľupči

Druhý máj 2014 bol pre žiakov prvého stupňa ZŠ Sama Cambela výnimočný. Stretli sa osobne s našou najúspešnejšou olympioničkou Natáliou Kuzminovou.

Privítali ju riaditeľ ZŠ Mgr. René Kováčik, starosta obce Ing. Miroslav Macák a preplnená kinosála nášho MKS.

Táto úžasná a nesmierne skromná žena odpovedala

Zlatá olympijská medaila zo Soči

na zvedavé otázky žiakov, fotografovala sa s nimi a súhlasila aj s malou streleckou súťažou.

ED, foto archív ZŠ

Otázka: „Pani Kuzminová, aká ste boli žiačka? Hm, no dobrá a najradšej som mala matematiku.“

Lučatínska 11 je tu po roku opäť

28.06.2014 - fantastická akcia! Ani celkom Lučatínska, ani celkom jedenástka.

Prebehni sa z Lučatina do Slovenskej Ľupče a späť na cca 11 km cestnom okruhu za plnej premávky, alebo skús polovičný hobby trať. Detský beh patrí deťom... Zabudni na tieň stromov! Zabudni na oddych! Vyraz

k maximám! Rozohraj nohami pieseň, čo trhá asfalt! Sám, či v štafete - posúvaj limity! Kde je fantastická atmosféra s množstvom priateľov, tam nemôžeš chýbať!

Informácie

- 28.6.2014 sobota
- 10,5 km cestný beh Lučatin – Slovenská Ľupča

- Štafetový beh dvojíc 2 x 5,25 km Lučatin – Slovenská Ľupča, Slovenská Ľupča – Lučatin
- 9,30 hod. Beh žiakov -1700 m / ihrisko TJ Mladost Lučatin/
- 9,50 hod. Odchod autobusu s II. štafétarmi do Slovenskej Ľupče na štafetovú odovzdávku
- 10,00 hod. Štart hlavnej kategórie spolu so štafe-

- tovým behom / ihrisko TJ Mladost Lučatin/
- Registrácia do štvrtka 26.6.2014 16,00 hod. online na www.marathonbb.com
- Registrácia a prezentácia – sobota 28.6.2014 od 8,00 hod.- 9,00 hod. detské behy, do 9,30 hod. hlavná kategória / ihrisko TJ Mladost Lučatin/
- Všetky potrebné informácie

na www.marathonbb.com – propozície
Lupčania neváhajte a zapojte sa!

zdroj: www.marathonbb.com – spracovala id